

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 10Sžr/111/2016
Identifikačné číslo spisu: 2015200371
Dátum vydania rozhodnutia: 23.08.2017
Meno a priezvisko: JUDr. Zuzana Ďurišová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2017:2015200371.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľov: 1/ A. T., nar. X.X.XXXX, bytom XXX XX E. č.XXX, 2/ G. T., nar. XX.X.XXXX, bytom XXX XX E. č.XXX, 3/ U. K., nar. XX.XX.XXXX, bytom F. č.XXX, XXX XX E., 4/ Q. K., nar. XX.XX.XXXX, bytom F. č.XXX, XXX XX E., 5/ R. H., nar.XX.X.XXXX, bytom F. č.XXX, XXX XX E., 6/ Z. H., nar.XX.XX.XXXX, bytom F. č.XXX, XXX XX E., 7/ D. Z., nar. XX.XX.XXXX, bytom F. č.XXX, XXX XX E., 8/ P. A. T., nar. XX.XX.XXXX, bytom F. č.XXX, XXX XX E., 9/ K. T., nar. XX.XX.XXXX, bytom F. č.XXX, XXX XX E., XX/ P. Q., nar. XX.XX.XXXX, bytom F. č.XXX, XXX XX E., XX/ Z. X. F., nar. XX.XX.XXXX, bytom F. č.XXX, XXX XX E., XX/ M. K., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom S. 1, C., korešpondenčná adresa F. č.XXX, XXX XX E., XX/ G. K., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom S. 1, C., korešpondenčná adresa F. č.XXX, XXX XX E., 14/ Obec Kvetoslavov, 930 41 Kvetoslavov 258, IČO: 00 305 545, právne zastúpení: JUDr. Peter Vársányi, advokát, so sídlom Konrádova 221, 930 41 Kvetoslavov, navrhovatelia 12/, 13/ zastúpení: JUDr. Eva Bubniaková, advokát, so sídlom Advokátska kancelária, Križna 8, 929 01 Dunajská Streda, proti odporcovi: Okresný úrad Dunajská Streda, pozemkový a lesný odbor, Korzo Bélu Bartóka 789/3, 929 01 Dunajská Streda, za účasti: B. K., nar.XX.XX.XXXX, bytom U. Q., E., ul. P. N. XXXX, právne zastúpený: JUDr. Helena Buzgóová, Advokátska kancelária so sídlom Alžbetínske námestie č. 2, 929 01 Dunajská Streda, o preskúmanie rozhodnutia odporcu č. OU-DS-PLO/2015/000410-32 zo dňa 17.03.2015, o odvolaniach navrhovateľov v 1. až 14. rade proti rozsudku Krajského súdu v Trnave č. k. 44Sp/22/2015-91 zo dňa 01.02.2016, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Trnave
č. k. 44Sp/22/2015-91 zo dňa 1. februára 2016 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a ďalšie konanie.

Odôvodnenie

Krajský súd napadnutým rozsudkom podľa § 250l a nasl. zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok (ďalej len „O.s.p.“) potvrdil rozhodnutie odporcu č. OU-DS-PLO/2015/000410-32 zo dňa

17.03.2015, ktorým tento rozhodol, že pribratý účastník konania spĺňa podmienky podľa § 6 ods. 1 písm. p/ zákona č. 229/1991 Zb. o úprave vlastníckych vzťahov k pôde a inému poľnohospodárskemu majetku (ďalej len „zákon č. 229/1991 Zb.“ alebo „zákon o pôde“) na priznanie vlastníckeho práva k pozemkom, preto mu v bode I. a II. rozhodnutia priznal vlastnícke právo k nehnuteľnostiam tam uvedeným. Trovy konania krajský súd nepriznal žiadnemu z účastníkov konania.

V odôvodnení rozhodnutia súd prvého stupňa skonštatoval, že podľa jeho názoru bola jednoznačne preukázaná otázka oprávnených osôb a teda bola preukázaná skutočnosť, že nárok na navrátenie vlastníctva k pozemkom si uplatnila oprávnená osoba podľa § 4 ods. 2 písm. c) zákona č. 229/1991 Zb., práva ktorej prevzal po smrti žiadateľky navrhovateľ na základe právoplatného dedičského rozhodnutia.

Oprávnenie B. K. vystupovať v reštitučnom konaní ako osoba oprávnená, vyplýva jednoznačne z preukázaného príbuzenského vzťahu v priamej línii, keďže B. K. je vnukom pôvodnej vlastníčky pozemkov Z. D., rod. Z., ktorej boli tieto nehnuteľnosti neoprávnené odňaté. Z listiny o udelení štátneho občianstva SR č.219191-2004/12634 vydané dňa 07.12.2004 Ministerstvom vnútra SR vyplýva, že B. K. bolo udelené štátne občianstvo SR, čo znamená, že námietka navrhovateľov v tomto smere nebola dôvodná.

Za nespornú mal aj skutočnosť, že povinnou osobou je v danom prípade obec Kvetoslavov, pričom súd nepovažoval za potrebné túto skutočnosť bližšie rozoberať, pretože ani jeden z účastníkov konania otázku povinnej osoby nerozporoval.

Dodal, že účastníci nenamietali ani predmet sporu, t. j. že pozemky označené v napadnutom rozhodnutí uvedené v príslušných pozemno-knižných vložkách predmetných parciel a ich výmer sú pozemkami, ktoré sú predmetom reštitučného nároku.

Ďalej uviedol, že aktívna legitímácia navrhovateľa v 14. rade (obec Kvetoslavov) je sporná a podľa názoru súdu ani nie je daná, keď všetky pozemky, ktorých sa týka napadnuté rozhodnutie, obec už predala a teda nie je ich vlastníkom a z návrhu nie je zjavné, akým spôsobom mohlo napadnuté rozhodnutie odporcu zasiahnuť do práv a oprávnených záujmov tohto účastníka.

K jednotlivým námietkam navrhovateľov 1 až 13 krajský súd uviedol, že podľa názoru súdu odporca správne vyhodnotil prechod predmetných nehnuteľností na štát ako neoprávnený, čím rozhodol, že predmetné pozemky môžu byť predmetom uplatneného reštitučného nároku. V tejto súvislosti vyhodnotil kúpnu zmluvu zo dňa 26.04.1960 (obe jej verzie) ako doklad, ktorý nepreukázal, že Z. D., rod. Z. svoj nehnuteľný majetok previedla na JRD Kvetoslavov. Táto skutočnosť podľa súdu znamená, že predmetné pozemky sa dostali do užívania, resp. do vlastníctva štátu bez právneho dôvodu. Konštatoval, že kúpne zmluvy nachádzajúce sa v spise neobsahujú podpis predávajúcej Z. D., rod. Z., a teda z nich nie je zjavný úmysel tejto osoby previesť svoje majetky do vlastníctva inej osoby, a to bez ohľadu na ďalšie doklady, ktoré podľa názoru právneho zástupcu navrhovateľov 1/ až 13/ majú túto skutočnosť potvrdiť. Úmysel vlastníka nehnuteľností nemôže v danom prípade nahradiť žiadne potvrdenie úradu, resp. korešpondencia pôvodnej vlastníčky pozemkov s úradmi. Prejav vôle musí byť jasný, určitý, vážny a zrozumiteľný (§ 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka), navyše ak si takýto prejav vôle vyžaduje písomnú formu spojenú s podpisom osoby, nemožno takýto podpis nahradiť žiadnym iným dokladom.

Vzhľadom na uvedené sa súd priklonil k argumentácii odporcu, že v danom prípade je nesporné, že obec Kvetoslavov porušila pri prevode nehnuteľností, ktoré boli predmetom reštitučného nároku, ustanovenie § 5 ods. 3 zákona č. 229/1991 Zb., pretože napriek skutočnosti, že vedela o existencii reštitučného nároku, vyčlenila tieto pozemky na individuálnu bytovú výstavbu a následne ich predala. Tento postup obce Kvetoslavov spôsobil krivdu na právach nielen samotnému reštituentovi, ale aj osobám, ktoré majú postavené svoje rodinné domy a zriadené záhrady na pozemkoch, ktoré sú obsahom napadnutého rozhodnutia.

K námietke nemožnosti vydania predmetných nehnuteľností z dôvodu ich zastavania súd uviedol, že napadnuté rozhodnutie nevyslovilo, že navrhovatelia 1/ až 13/ sú povinní vydať pozemky, na ktorých majú svoje rodinné domy a záhrady, ale priznalo B. K. vlastnícke právo k týmto pozemkom. Dodal, že riešenie vydania, resp. inej úpravy práv k týmto pozemkom bude zrejme predmetom ďalších dohôd, prípadne aj sporov, kedy bude potrebné upraviť vzťahy medzi navrhovateľmi 1/ až 13/ a reštituentom, pričom táto otázka presahuje rámec prieskumu napadnutého rozhodnutia.

V súvislosti s námietkou navrhovateľov 12/ a 13/ (prednesenej na pojednávaní konanom dňa 01.02.2016), že títo majú na reštituovaných pozemkoch rodinné domy a záhradu viac ako 13 rokov, že pozemok nadobudli dobromyseľne, čo znamená, že ho mohli vydržať a žiadali, aby súd v tomto konaní rozhodol o tejto otázke, krajský súd poznamenal, že otázka vydržania nehnuteľnosti nemôže byť riešená v konaní o preskúmvanie rozhodnutia správneho orgánu súdom, ale len na základe osobitnej žaloby pred všeobecným súdom.

Proti rozsudku krajského súdu podali odvolanie navrhovatelia v 1/ až 14/ rade prostredníctvom svojich právnych zástupcov, pretože napadnutý rozsudok považovali v celom rozsahu za nepreskúmateľný a nedostatočne odôvodnený a mali za to, že správny orgán, ako aj súd prvého stupňa vec nesprávne právne posúdili. Namietali aj nesprávnosť skutkových zistení, ako i to, že niektoré skutkové zistenia súdu prvého stupňa nemajú oporu vo vykonanom dokazovaní a ďalšie pochybenia a vady, uvedené nižšie. Navrhovali zmenu rozsudku krajského súdu tak, že napadnuté rozhodnutie odporcu sa zruší a vec sa mu vráti na ďalšie konanie.

K otázke splnenia podmienky štátneho občianstva a trvalého bydliska B. K. na území SR v zmysle S 4 ods. 2 zák. č. 229/1991 Zb.:

Vzhľadom na nedostatočné odôvodnenie otázky oprávnenosti A. K., resp. nevyhodnotenie namietaných skutočností (absencia trvalého bydliska na území SR) navrhovatelia považujú rozsudok v tejto časti za nepreskúmateľný.

K otázke povinnej osoby:

Konštatovanie prvostupňového súdu ohľadne povinnej osoby: „Nesporná je skutočnosť, že povinnou osobou je v danom prípade obec Kvetoslavov a súd nepovažuje za potrebné túto skutočnosť žiadnym spôsobom rozoberať, pretože ani jeden z účastníkov konania otázku povinnej osoby nerozporoval" podľa právneho zástupcu navrhovateľov vychádza z nedostatočne zisteného skutkového stavu odporcom a z jeho prevzatia prvostupňovým súdom.

K aktívnej legitimácii navrhovateľa v 14. rade - obce Kvetoslavov:

Názor prvostupňového súdu v časti posudzovania aktívnej legitimácie obce Kvetoslavov vychádza z nedostatočne zisteného stavu, nepovažujú ho za správny, a to z toho dôvodu, že obec Kvetoslavov je vlastníkom pozemku pare. č. 333/ 44.

K vyhodnoteniu námietok navrhovateľov súdom:

Navrhovatelia trvajú na názore, že v zmysle právnej úpravy platnej v čase prevodu vlastníctva nehnuteľností od p. M. D. na JRD v Kvetoslavove, v r. 1960 došlo k zmluvnému prevodu predmetných nehnuteľností, pričom tento dôkaz, ktorý nikto nevyvrátil, existenciu kúpnej zmluvy potvrdil, čím spornosť zmluvného vzťahu považovali za preukázanú.

K vyčleneniu pozemkov obcou Kvetoslavov na IBV:

Právny zástupca navrhovateľov zdôraznil, že ani odporca, ale ani prvostupňový súd neskúmali právny stav pozemkov ku dňu účinnosti zákona č. 229/ 1991 Zb. a možnosť alebo nemožnosť ich vydať, ani nezdôvodnil, akým spôsobom a na základe akých dôkazov dospeli k prijatému záveru. Preto aj túto časť rozsudku vzhľadom na nedostatočné odôvodnenie otázky vyčlenenia pozemkov obcou Kvetoslavov na

individuálnu bytovú výstavbu považujú navrhovatelia za nepresvedčivú a nepreskúmateľnú. Dodali, že súdu prvého stupňa neprekážal fakt, že napriek tomu, že v administratívnom spise sú listinné dôkazy preukazujúce existenciu zákonných prekážok brániacich priznaniu vlastníctva k pozemkom, potvrdil napadnuté rozhodnutie správneho orgánu, pričom sa týmito skutočnosťami vôbec nezaoberal a v rozpore so zákonom o vlastníctve pôdy priznal vlastníctvo k pozemkom, ktoré nie je možné vydať z dôvodov uvedených v ustanovení § 11 ods. 1 písm. a/ a d/ zákona, či už z dôvodov ich užívania fyzickými osobami od roku 1978, resp. 1989, alebo zastavanosti. Z výpisov z listov vlastníctva k pozemkom pritom vyplýva, že pozemky nadobudli fyzické osoby pred účinnosťou zákona č. 229/1991 Zb.

K vyhodnoteniu námietky existencie prekážky zastavanosti pozemkov:

Konštatovanie súdu ohľadom uvedenej námietky je podľa navrhovateľov nielen v rozpore s napadnutým rozhodnutím odporcu, ale je v rozpore so základnými princípmi reštitučných zákonov. Zmyslom reštitučných zákonov nebolo „produkovanie,, ďalších sporov medzi reštituentom a navrhovateľmi, preto sa javí absurdným názor súdu, vyslovený v napadnutom rozsudku. Svojím rozhodnutím práve súd ochranou jednej strany poškodil práva ostatných strán, a to v rozpore s právom. Z uvedeného potom vyplýva, že konajúci súd bez výhrad prevzal rozhodnutie správneho orgánu aj s jeho odôvodnením, pričom ani on neskúmal a nezohľadnil:

- právny stav pozemkov v čase pred platnosťou a účinnosťou zákona č. 229/ 1991 Zb.,
- rozpory vo výmerách nehnuteľností,
- stav pozemkov v čase rozhodovania, čím došlo na základe nedostatočne zisteného právneho stavu k nesprávnej aplikácii ustanovení zákona č. 229/ 1991 Zb.

Z uvedeného mali za nesporné, že odporca mal postupovať dôsledne podľa zákona č. 229/1991 Zb., a ak mal za to, že sú dané práva zúčastnenej oprávnenej osoby, mal jej priznať náhradu za nehnuteľnosti, ktoré prešli do vlastníctva štátu v zmysle ustanovenia § 11 ods. 1 písm. a/ a d/ zákona č. 229/ 1991 Zb. Konajúci súd tak pochybil, keď tiež nerešpektoval existujúci právny stav, t. j. prekážky vydania nehnuteľností, resp. prekážky neexistujúcej stavby, neskúmal podmienky pre rozhodnutie a bez výhrad potvrdil nesprávne a nezákonné rozhodnutie odporcu.

K námietke, ktorou sa prvostupňový súd v rozsudku nezaoberal - Priznanie vlastníctva k neexistujúcej/zbúranej stavbe:

Priznanie vlastníctva k domu, ktorý neexistuje, (napriek tomu, že správny orgán nechal vyhotoviť znalecký posudok z dôvodu zistenia hodnoty zbúranej stavby), predstavuje nesprávnosť skutkového zistenia a spôsobuje nevykonateľnosť rozhodnutia z dôvodu nemožnosti jeho zapísania do katastra nehnuteľností (z dôvodu neexistencie domu).

K nesprávnej výmere 2 pozemkov:

Úprava výmer 2 pozemkov (parc. č. 332/10, 322/ 11) v neprospech navrhovateľa v 10. rade v napadnutom správnom rozhodnutí spôsobuje nevykonateľnosť rozhodnutia z dôvodu nemožnosti jeho zapísania do katastra nehnuteľností a zasahuje aj do súkromného vlastníctva navrhovateľa v 10. rade.

Proti rozsudku krajského súdu podali samostatné odvolanie tiež navrhovatelia v 8/ a 9/ rade z dôvodov, že

- 1/ súd dospel k nesprávnemu právnemu záveru a rozsudok trpí inými vadami,
- 2/ súd ani v tomto prípade správne neposúdil skutočnosť, že žalobcovia nevytvorili stav, ktorý predchádzal tomu, že pôvodný vlastník bol pred rokom 1990 v konečnom dôsledku vnímaný ako osoba, ktorá predmetnou nehnuteľnosťou v žiadnej forme právneho stavu nedisponuje. Predmetná nehnuteľnosť bola daná do užívania t.č. zaniknutého JRD Kvetoslavovo, teda tomuto subjektu vzniklo právo družstevného hospodárenia na tejto nehnuteľnosti a vznikol právny stav, že vlastníkom sa stal bývalý Československý štát a následne Obec Kvetoslavov, ktorá žalobcom dala časť predmetnej

nehnutelnosti do osobného užívania a tento právny stav sa príslušnou novelou zák. č. 40/1960 Zb. zák. (občiansky zákonník) zmenil na stav riadneho vlastníka, v našom prípade v právnom režime BSM,
3/ odvolatelia predmetnú časť nehnuteľnosti dostali prísne určenú na zástavbu (rodinný dom), na základe vtedajšieho nikým nespochybneným a doposiaľ záväzným územným plánom, pričom za túto nehnuteľnosť riadne a včas zaplatili,

4/ príslušné územné rozhodnutie v stavebnom konaní má povahu a charakter plánovacieho aktu, ktorý zákon č. 229/1991 Zb. považoval za právnu prekážku na vydanie veci a teda určenie, že reštituentovi sa vec vydáva. Napokon toto vydanie nie je reálne možné, nakoľko na celej nehnuteľnosti je zástavba v podobe rodinných domov všetkých žalobcov a obec Kvetoslavov na tejto nehnuteľnosti vytvorila samostatnú ulicu s názvom F. a jednotlivým nehnuteľnostiam riadne pridelil súpisné číslo a riadne bolo vydané kolaudačné rozhodnutie, teda ďalšie právne prekážky pre vydanie veci reštituentovi,

5/ rozsudok je v rozpore so zásadou spravodlivého konania, nakoľko pri jeho realizácii by nastal stav, že by navrhovatelia boli nútení za predmetnú časť vydanéj nehnuteľnosti platiť dvakrát,

6/ mali za to, že v predmetnej veci malo byť vydané rozhodnutie v zhode so zákonom.

Rozsudok krajského súdu v celom rozsahu napadli včas podaným odvolaním aj navrhovatelia v 12/ a 13/ rade, v ktorom prehlásili, že sa v celom rozsahu pridŕžajú odvolania, ktoré podal vo veci ich právny zástupca s tým, že ho doplnili o ďalšie argumenty.

Súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a nesprávne posúdil vec aj z právneho hľadiska. Rozsudok je v celom rozsahu nepreskúmateľný pre nezrozumiteľnosť, je nedostatočne zdôvodnený a podľa ich názoru rozhodnutie odporcu aj nevykonateľné už len z dôvodu, že povinnou osobou je obec Kvetoslavov, ale predmetné pozemky sú vo vlastníctve navrhovateľov. Ďalej priznal vlastníctvo oprávnenej osobe aj k domu, ktorý už neexistuje, ale ten istý orgán v inom rozhodnutí rozhodol o nepriznaní vlastníckeho práva k domu práve z dôvodu, že dom bol zbúraný. Súd tiež nevyhodnotil dôkazy, najmä neskúmal históriu prevodu pozemkov parc. č. 332/1 o výmere 1510 m² a 333/3 o výmere 6760 m². Tiež poukázali na prejednávanie novoobjaveného majetku v dodatočnom dedičskom konaní ako novoobjavený majetok po pôvodnej oprávnenej osobe. Záverom poukázali na rozsudok Najvyššieho súdu SR č. k. 6Sžo 248/2008. Na základe uvedeného žiadali odvolací súd, aby zmenil rozsudok krajského súdu tak, že napadnuté rozhodnutie odporcu zruší a vec mu vráti na ďalšie konanie a zaviazde odporcu k náhrade trov právneho zastúpenia navrhovateľom.

Odporca sa k podaným odvolaniam v stanovenej lehote nevyjadril.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods.2 O.s.p.) preskúmal rozsudok krajského súdu a konanie mu predchádzajúce bez nariadenia pojednávania v súlade s § 250ja ods. 2 O.s.p. a dospel jednomyselne k záveru, že odvolanie navrhovateľov je dôvodné a treba mu priznať úspech.

Podstatou správneho súdnicstva je ochrana práv občanov a právnických osôb, o ktorých sa rozhodovalo v správnom konaní; ide o právny inštitút, ktorý umožňuje, aby sa každá osoba, ktorá sa cíti byť rozhodnutím či postupom orgánu verejnej správy poškodená, dovolala súdu ako nezávislého orgánu a vyvolala tak konanie, v ktorom správny orgán už nebude mať autoritatívne postavenie, ale bude účastníkom konania s rovnakými právami ako ten, o koho práva ide.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací primárne, v medziach odvolania, preskúmal rozsudok krajského súdu, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, pričom v rámci odvolacieho konania skúmal aj napadnuté rozhodnutie odporcu, a to najmä z toho pohľadu, či krajský súd správne posúdil zákonnosť tohto rozhodnutia odporcu a vysporiadal sa so všetkými relevantnými námietkami navrhovateľov.

Zo súdneho a pripojeného administratívneho spisového materiálu odvolací súd zistil, že odporca oznámením č. 3711/92-8 zo dňa 26.02.1993 potvrdil pani C. K. (dcéra pôvodnej vlastníčky nehnuteľností - Z. D., rod. Z.), že eviduje jej požiadavku na uplatnenie nároku na vydanie nehnuteľnosti podľa zákona o pôde § 6 ods. 1 písm. k) dňom 28.12.1992 ako oprávnenej osoby podľa § 4 ods. 2

písm. c) zákona o pôde k nehnuteľnostiam zapísaných pôvodne v pozemkovo knižnej vložke č. XXXv katastrálnom území E., teraz dom p. č. XXX/X, pozemok p. č. XXX/X a XXX/X. V dôsledku úmrtia C. K. dňa XX.XX.XXXX, žiadosťou zo dňa 21.12.2004 si B. K., ako výlučný zákonný dedič po poručiteľke, uplatnil nárok na navrátenie vlastníctva k pozemkom podľa § 3 zákona č. 503/2003 Z. z. s tým, že svoj návrh doplnil uznesením Okresného soudu v Novém Jičíně č. k. 15D/1582/2004-15 zo dňa 30.12.2004 a Listinou o udelení štátneho občianstva Slovenskej republiky č. 219191-2004/12634 zo dňa 07.12.2004.

Výsledkom správneho konania bolo vydanie preskúmaného rozhodnutia odporcu č. OU-DS-PLO/2015/000410-32 zo dňa 17.03.2015, ktorým odporca rozhodol, že oprávnená osoba (B. K.) spĺňa podmienky § 6 ods. 1 písm. p/ zákona (č. 229/1991 Zb.) na priznanie vlastníckeho práva k pozemkom, k rodinnému domu, poľnohospodárskym budovám a trvalému porastu patriacim k pôvodnej poľnohospodárskej usadlosti, ktoré prešli na štát alebo inú právnickú osobu bez právneho dôvodu, špecifikované v bode I. a II. rozhodnutia. Odporca v rozhodnutí uviedol stručnú genézu prechodu predmetných nehnuteľností z pôvodnej vlastníčky na povinnú osobu - obec Kvetoslavov s tým záverom, že pôvodná vlastníčka nepodpísala kúpnu zmluvu na predmetné nehnuteľnosti, ktoré tak prešli na štát bez právneho dôvodu. Oprávnenú osobu (B. K.) mal za zistenú prostredníctvom dedičského uznesenia Okresného súdu v Novom Jičíně č. 15 D 1582/2004, osvedčenia o dedičstve zn. 10D/1/2005 Dnot 29/2005, matričných dokladov a osvedčenia o štátnom občianstve č. 219191-2004/12634.

Navrhovatelia rozhodnutie odporcu navrhli preskúmať z dôvodov, že rozhodnutie odporcu vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci, zistenie skutkového stavu, z ktorého vychádzalo správne rozhodnutie je v rozpore s obsahom administratívneho spisu, zistenie skutkového stavu je nedostačujúce na posúdenie veci, rozhodnutie je nepreskúmateľné pre nezrozumiteľnosť a pre nedostatok dôvodov a v konaní odporcu je taká vada, ktorá má vplyv na zákonnosť napadnutého rozhodnutia.

Krajský súd na podklade návrhu navrhovateľov rozhodnutie odporcu preskúmal a toto následne potvrdil. Vo svojom rozhodnutí v súvislosti s otázkou oprávnených osôb vychádzal krajský súd zo skutočnosti, že z príbuzenského vzťahu v priamej línii mal za jednoznačne preukázané oprávnenie B. K. vystupovať v správnom konaní ako oprávnená osoba. Ďalej mal za nespornú skutočnosť, že obec Kvetoslavov je v predmetnom prípade povinnou osobou, pričom zároveň vyslovil názor o absencii aktívnej legítimácie obce Kvetoslavov. Uviedol tiež, že v predmetnom prípade neexistoval rozpor v predmete sporu, a preto s uvedením stručnej argumentácie k niektorým námietkam navrhovateľov a uvedením citácie príslušnej právnej úpravy vyslovil krajský súd, že opravný prostriedok navrhovateľov nie je dôvodný.

Navrhovatelia v odvolaní napadajúcom rozhodnutie krajského súdu spochybnili otázku splnenia podmienky štátneho občianstva, nakoľko B. K. bol v čase smrti svojej matky občan iba Českej republiky a zároveň poukázali na neskúmanie splnenia podmienky trvalého bydliska na území Slovenskej republiky. Rovnako spochybnili konštatovanie súdu prvého stupňa ohľadom otázky povinnej osoby či posudzovania aktívnej legítimácie povinnej osoby. Navrhovatelia v ďalšom namietali, že spornosť zmluvného vzťahu bola vyvrátená a existencia kúpnej zmluvy potvrdená rozhodnutím ONV v Šamoríne, pričom tento dôkaz nikto nevyvrátil. Namietali, že ani odporca, ani súd prvého stupňa neskúmali právny stav pozemkov ku dňu účinnosti zákona č. 229/1991 Zb. a možnosť, resp. nemožnosť ich vydať, navyše krajský súd potvrdil rozhodnutie odporcu, ktorým tento priznal vlastníctvo k pozemkom, ktorých vydanie nie je možné z dôvodov uvedených v § 11 ods. 1 písm. a/ a d/ zákona. Ďalej namietali nesprávnosť vo výmere vydávaných nehnuteľností ako aj priznanie vlastníctva k neexistujúcej stavbe. V zmysle uvedeného mali za to, že rozhodnutie vychádzalo z nesprávneho právneho posúdenia veci, zistenie skutkového stavu bolo nepostačujúce na posúdenie veci, v konaní odporcu sa vyskytli vady majúce vplyv na zákonnosť napadnutého rozhodnutia a rozhodnutie je nepreskúmateľné pre nezrozumiteľnosť a nedostatok dôvodov.

Odvolací súd po preskúmaní obsahu spisu má za preukázané, že navrhovatelia už v návrhu na preskúmanie rozhodnutia odporcu zo dňa 22.04.2015 namietali aktívnu legítimáciu B. K. v reštitučnom konaní, spochybnili odporcove hodnotenie dôkazov, predovšetkým kúpnej zmluvy a listín s ňou

súvisiacich, videli nezákonnosť v postupe odporcu, ktorý priznal vlastnícke právo k pozemkom a k stavbám aj napriek existencii zákonných prekážok brániacich ich vydaniu a požadovali zrušenie napadnutého rozhodnutia odporcu.

Vo svetle uvedeného odvolací súd konštatuje, že vyriešenie, resp. vysporiadanie sa s uvedenými námietkami navrhovateľov považuje za kľúčové pre rozhodnutie vo veci, preto bol krajský súd, ako súd prvého stupňa, povinný sa nimi v napadnutom rozhodnutí náležite zaoberať. Vlastné odôvodnenie rozhodnutia súdu prvého stupňa je však vo vzťahu k vyriešeniu kľúčovej otázky vysporiadaním sa s relevantnými námietkami navrhovateľov nedostatočné s tým, že vlastný právny názor súdu prvého stupňa v odôvodnení napadnutého rozsudku v prezentovanom smere úplne absentuje, čo nezodpovedá zákonným limitom odôvodnenia rozhodnutia v zmysle ustanovenia § 157 ods. 2 O.s.p.

Je nutné mať na pamäti, že štruktúra odôvodnenia rozsudku je v priamej spojitosti so základným právom na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. Ak súd pri odôvodňovaní rozsudku nepostupuje spôsobom, ktorý záväzne určuje § 157 ods. 2, dochádza nielen k tomu, že rozsudok je nepreskúmateľný pre nedostatok dôvodov alebo pre ich nezrozumiteľnosť (dôvod na zrušenie v odvolacom konaní), ale aj k tomu, že základné právo na súdnu ochranu nie je naplnené reálnym obsahom. K tomuto aspektu základného práva na súdnu ochranu Ústavný súd Slovenskej republiky uviedol: "Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnosti sťažovateľky predovšetkým zoberal do úvahy, že táto namietala porušenie základného práva na súdnu ochranu, ktoré zohráva v demokratickej spoločnosti natoľko závažnú úlohu, že pri rozhodovaní o podmienkach jeho uplatnenia neprichádzajú zo strany súdov do úvahy zužujúci výklad a ani také interpretačné postupy pri výklade procesných predpisov, ktorých následkom by mohlo byť jeho neodôvodnené, prípadne svojvoľné obmedzenie alebo odňatie. Konanie a rozhodovanie všeobecných súdov sa uskutočňuje v predpísanom ústavnom a zákonnom rámci, rešpektovanie ktorého vylučuje svojvoľu v ich postupe, pričom vylúčenie svojvoľe sa zabezpečuje viacerými prostriedkami vrátane ich povinnosti svoje rozhodnutia odôvodniť. Odôvodnenie rozhodnutí dovoľuje účastníkom konania posúdiť, ako súd v ich veci vyložil a aplikoval príslušné procesné predpisy a akými úvahami sa spravoval pri svojom rozhodovaní o veci samej. Odôvodnenie rozhodnutí súdov tvorí v tomto smere súčasť spravodlivého súdneho procesu a zodpovedá základnému právu na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (nález Ústavného súdu Slovenskej republiky, sp. zn. II. ÚS 6/0, z 13. marca 2003)."

Odvolací súd dáva do pozornosti, že krajský súd sa v odôvodnení napadnutého rozhodnutia nemusí vysporiadať so všetkými námietkami účastníka konania, ale len s tými, ktoré sú právne relevantné s prejednávanou vecou. Povinnosť súdu vyrovnáť sa s argumentmi účastníkov súdneho konania je jednou z najdôležitejších súčastí základného práva na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia.

V tejto súvislosti je potrebné poukázať tiež na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva, podľa ktorej sa síce nevyžaduje, aby odôvodnenie rozhodnutia obsahovalo odpoveď na každý argument účastníka konania; ak sa však jedná o argument, ktorý je kľúčový pre rozhodnutie, osobitná odpoveď práve na tento argument sa vyžaduje (Georgidias proti Grécku z 29. mája 1997, Higgins proti Francúzsku z 19. februára 1998).

V predmetnom prípade, kedy správny orgán rozhodoval o splnení podmienok na priznanie vlastníckeho práva v reštitučnom konaní, v ktorom účastníci konania spochybňovali viacero zásadných atribútov konania, bolo povinnosťou súdu zaoberať sa týmito spornými skutočnosťami. Uvedením vlastného názoru súdu ako odpovede na hlavné námietky navrhovateľov s konštatovaním, že predmetná otázka bola podľa súdu jednoznačne preukázaná bez ďalšieho uvedenia dôvodov či vysvetlenia nepredstavuje podľa odvolacieho súdu adekvátnu odpoveď na rozhodujúce argumenty prejednávanej veci, pri ktorých sa názor navrhovateľov a odporcu zásadne rozchádzajú.

Odvolací súd tak konštatuje, že v uvedenom smere vykazuje rozsudok súdu prvého stupňa znaky nepreskúmateľnosti, keďže bližšie a konkrétne dôvody a argumenty vedúce krajský súd k jeho právnomu záveru sa v zdôvodnení rozsudku nenachádzajú, konajúci súd sa iba obmedzil na

konštatovanie stanoviska a skutkového stavu zisteného odporcom bez toho, aby zdôvodnil a vysvetlil, prečo sa rozhodol práve danú vec posudzovať tak, ako to uviedol.

Navyše, rozhodnutím a postupom súdu prvého stupňa bolo obmedzené právo navrhovateľov na spravodlivé konanie a pri podaní opravného prostriedku vo vzťahu k zákonom vymedzeným odvolacím dôvodom im bola v zmysle ustálenej judikatúry odňatá možnosť konať pred súdom.

Súčasťou práva na súdnu ochranu a na spravodlivý proces podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd je aj právo účastníka konania na riadne odôvodnenie súdneho verdiktu, ktoré poskytuje záruku, že výkon spravodlivosti nie je arbitrárny. Účastníci konania majú právo na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré dáva jasne a zrozumiteľne odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky, ktoré súvisia s predmetom súdnej ochrany, t.j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Ide o predpoklad účinného uplatňovania práva na opravné prostriedky stranami v konaní. Navyše, odôvodnenie súdneho rozhodnutia je predpokladom kontroly výkonu spravodlivosti zo strany verejnosti.

Uvedené vyplýva aj zo znenia ustanovenia § 157 ods. 2 O.s.p., podľa ktorého súd v odôvodnení rozhodnutia uvedie, čoho sa navrhovateľ domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, o ktoré dôkazy oprel svoje skutkové zistenia a akými úvahami sa riadil pri hodnotení dôkazov, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Súčasťou práva na riadne odôvodnenie je aj to, aby sa súd riadne vysporiadal so všetkými relevantnými námietkami účastníka konania, pretože nedostatočné vysporiadanie sa s námietkami účastníka konania spôsobuje nepreskúmateľnosť rozhodnutia. Iba také rozhodnutie, ktoré je v súlade s ustanovením § 157 ods. 2 O.s.p. je odvolacím súdom preskúmateľné a účastníkom umožňuje posúdiť postup súdu prvého stupňa.

U nepreskúmateľného rozhodnutia nemožno hodnotiť správnosť relevantných právnych otázok ani vady správneho konania, preto bolo nutné takéto rozhodnutie zrušiť a otvoriť tým krajskému súdu procesný priestor pre vydanie rozhodnutia nového, ktoré nebude postihnuté deficitom nepreskúmateľnosti.

Z uvedených dôvodov odvolací súd napadnuté rozhodnutie súdu prvého stupňa podľa § 246c ods. 1 O.s.p. v spojení s § 221 ods. 1 písm. f) O.s.p. zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie v zmysle § 246c ods. 1 O.s.p. v spojení s § 221 ods. 2 O.s.p.

V ďalšom konaní bude povinnosťou prvostupňového súdu postupovať naznačeným smerom, prejednať vec v medziach podaného odvolania, dôsledne sa vysporiadať so všetkými relevantnými námietkami navrhovateľov, vrátane odvolacích námietok, znovu vo veci rozhodnúť a svoje rozhodnutie aj riadne a presvedčivo odôvodniť.

V novom rozhodnutí rozhodne prvostupňový súd aj o náhrade trov odvolacieho konania (§ 224 ods. 3 O.s.p. v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p.).

S poukazom na ustanovenie § 492 ods. 2 zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok postupoval odvolací súd v konaní podľa predpisov účinných do 30.06.2016 (zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu n i e j e príпустný opravný prostriedok.